

MATERIÁLY SOUČASNOSTI

VRÁTME SE ZPĚT K LAHVI PET

Dobrý sluha, špatný pán

↙ Těžko najdeme kontroverznější materiál, než je plast. Objev jeho rychlé a levné výroby odstartoval v 80. letech 19. století revoluci v průmyslu, gastronomii a módním odvětví. Avšak od zbožňování je vždy jen malý krůček k nenávisti. V tomto případě ji způsobily doslova hory plastu, hromadící se na skládkách a v oceánech. Každý kousek vyrobeného plastu je stále přítomen na planetě Zemi, do lesa nebo do oceánu přitom nedošel sám, odhodila jej tam lidská ruka. Plast je materiál s tolika vynikajícími vlastnostmi, že jej zatím nedokážeme nahradit v medicíně, potravinářském a automobilovém průmyslu, v kosmonautice, při výrobě elektroniky atd. Při správném zacházení je jeho přínos pro společnost i životní prostředí

nezpochybnitelný. Ano, plast je ve své podstatě vysoce ekologický materiál.

FAKTA O PLASTECH

Jak potvrdil nedávný průzkum české edukativní iniciativy Replastuj.cz, v povědomí široké veřejnosti stále přetrvává řada dávno vyvrácených mýtů. Při porovnání ekologických stop různých obalových materiálů vykazuje plast často lepší výsledky než sklo nebo kov. Plasty se vyrábějí z ropy, které se ovšem k tomuto účelu spotřebuje pouhé 1,5 % z celkového vytěženého množství, lépe řečeno z jejího vedlejšího produktu, pro který stejně nemáme jiné využití. Plasty nakonec tvoří jen 19 % z celkového vyprodukovaného odpadu v Evropě, za posledních třicet let

REPLASTUJ.CZ

Replastuj je vzdělávací iniciativa, upozorňující na fakta o plastech, jejich recyklaci a správném ekologickém využití. Na webu replastuj.cz najdete méně známé informace o historii tohoto materiálu, srovnání různých druhů obalů z hlediska jejich vlivu na životní prostředí, zajímavé rozhovory s odborníky apod.

se díky vylepšeným vlastnostem, pokrokům ve výrobní technologii a designu staly plastové obaly v průměru o 25 % lehčími (pozor, to neznamená tenčími), což vede jen v západní Evropě k ročnímu poklesu o téměř 6,2 tuny plastů. Plast v oceánech pochází z 80 % z rozvojových zemí, které zatím nemají komplexní systém jeho sběru a třídění. Pouze realistickým přístupem k výrobě, použití a recyklaci plastů můžeme využívat všech jeho výhodných vlastností, a ještě přitom šetřit životní prostředí.

rPET

Opakovaně recyklovatelný PET je dnes neekologičtější materiál na výrobu obalů. Podle Evropské směrnice musí být v roce 2025 nápojové PET láhve minimálně ze čtvrtiny vyrobeny právě z rPET, v roce 2030 alespoň ze 30 %.

ALPLA

Přední světový výrobce plastových obalů je lídrem v technologiích zpracování a recyklace PET. Ve svém závodu v České republice zaměstnává stovky lidí. Hlavními cíli společnosti jsou udržitelnost a maximální podpora recyklace plastů, které podpoří efektivní cirkulární ekonomiku. Promítá je nejen do svých pravidelných výrobních inovací, ale i při šíření osvěty o plastech a správném nakládání s nimi.

INZERCE

eset ENJOY SAFER TECHNOLOGY™

Redakce Světa na dlani
důvěřuje ESET

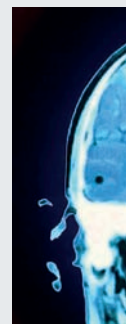
DĚKUJEME

www.eset.cz

Čeští vědci dokážou předvídat „parkinsona“

↙ Parkinsonova choroba dlouhodobě patří mezi obávaná onemocnění, spojená se stárnutím. Způsobuje ji ztráta mozkových buněk, které produkují dopamin – látku přenášející nervové impulzy. Nicméně výzkum a snaha snižovat dopady nemoci neustále pokračuje, a to i za přispění českých vědců. Badatelé z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy

KRÁTKÁ ZAJÍMAVOST

Českému astronomovi Miloši Tichému se nedávno podařilo předpovědět dopad menšího asteroidu, který skončil v moři u Islandu. Jde o velký úspěch, protože je to teprve popáté, co se podařilo dráhu určit ještě před vstupem tělesa do atmosféry.

MODERNÍ TECHNOLOGIE

Jak získat vodu ze vzduchu?

Na Světové výstavbě EXPO v Dubaji i tentokrát zazářila česká expozice. Ta jako obvykle zaujala především unikátním designem a architekturou, vedle toho však její tvůrci vsadili i na ukázkou moderní technologie S.A.W.E.R., která vyrábí vodu ze vzduchu a může být velmi zajímavou příležitostí, jak proměnit alespoň část suché a horké pouště v zelenou oázu. Jak to celé funguje? Projekt představený odborníky z řady institucí včetně ČVUT či Botanického ústavu Akademie věd ČR využívá dvoustupňový systém, kdy se nejprve s pomocí

speciální technologie odebere vlhkost ze vzduchu, která je následně využita ke zvlhčování příslušného prostředí. Podle odborníků by časem mělo být možné dostat s pomocí jednoho takového chladiče až 100 litrů vody za den. To je v porovnání s jinými zařízeními podobného typu až desetkrát víc. Když k tomu přidáme speciální fotobioreaktor, vyvíjený zmíněným Botanickým ústavem, který s pomocí mikrořas vytváří speciální zálivku, máme tu dost možná technologii budoucnosti, která zásadně přispěje k rekultivaci i těch nejsušších míst planety.

KULTURA

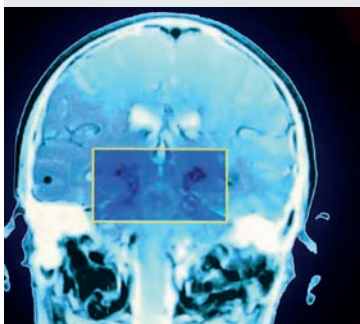
Faraon přichází!

Výstaviště Brno hostí od 26. dubna jednu z nejkrásnějších výstav světa, expozici *Tutanchamon – Jeho hrobka a poklady*. Na

návštěvníky čeká prohlídka hrobky v takové podobě, jak byla před 100 lety objevena. Všechny posvátné předměty, sošky, šperky i sarkofágy leží na stejných místech, jak byly kdysi nalezeny. Návštěvníci budou mít možnost vidět víc než 1000 nádherných předmětů včetně světoznámé zlaté posmrtné masky Tutanchamona a jeho ohromného pozlaceného sarkofágu. „Je

to jedna z nejkrásnějších výstav na světě. Opravdu zažijete nádheru, ale také dokonalé řemeslné zpracování všech faraonových předmětů,“ láká do Brna tisková mluvčí výstavy Květa Havelková a přidává další unikát – všechny exponáty jsou podle ní vyrobeny tradičním způsobem s využitím řemeslné tradice staré tisíce let, pod přísným dohledem světových egyptologů.

a z ČVUT v Praze nově vyvinuli metodu, jak podle poruchy řeči, kterou trpí většina pacientů, stanovit prognózu této obávané choroby. „Naše studie ukázala, že u pacientů s ‚parkinsonem‘ se objevuje více typů řečových poruch. Mají různý mechanismus vzniku, léčba nefunguje na všechny, a s tím souvisí i prognóza celkového onemocnění,“ vysvětlil hlavní autor studie Jan Rusz. S analýzou řečové poruchy přitom pomáhá speciální program, vyvinutý na ČVUT. Ten určí, kterou z několika typů poruch řeči daný člověk má, což zase umožní odhadnout, zda a jakým způsobem se u něj Parkinsonova choroba rozvine.

5

ČESKÝCH NEJ,

KTERÁ BYSTE MĚLI VIDĚT

NEJUNIKÁTNĚJŠÍ ROZHLEDNY V ČR

1. KOBYLÍ VRCH

Překvapivý spirálový tvar, přístupnost pro vozíčkáře a výška 7,5 metru. Rozhledna v Kobyly nepatří mezi nejvyšší, ale i tak si ji zapamatujete.

2. SALAŠ

21 metrů vysoká ocelová rozhledna, obložená modřínovým dřevem, je inspirována tvarem hasáku. Lze ji najít na úbočí Chřibů nad obcí Salaš.

3. KELČSKÝ JAVORNÍK

Před sedmi lety vyrostla na nejvyšší hoře Hostýnských vrchů 35metrová věž ze dřeva a oceli, jejíž půdorys připomíná hodinový ciferník.

4. STEZKA V OBLACÍCH

Na Dolní Moravě lze najít 55 metrů vysokou stavbu, která zdálky vypadá jako spleť horská dráha.

5. DOUBRAVKA

V přírodním parku Čihadla v Praze 14 stojí architektonický skvost – 23,5 metru vysoká rozhledna z akátového dřeva ve tvaru dutého trojbokého jehlanu.